

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет журналістики
Кафедра журналістики та нових медіа

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з наукової роботи
Олексій ЖИЛЬЦОВ

« » 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Основи медіадосліджень»

спеціальності
освітнього рівня
освітньо-професійної програми

061 Журналістика
другого (магістерського)
061.00.04 Медіакомунікації

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРИНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136854
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 0324/23
Мисис
(підпис) (прізвище, ініціал)
« » 2023

Київ – 2023

Розробник: Ольга МІТЧУК, доктор наук із соціальних комунікацій, професор, професор кафедри журналістики та нових медіа Факультету журналістики.

Викладач: Ольга МІТЧУК, доктор наук із соціальних комунікацій, професор, професор кафедри журналістики та нових медіа Факультету журналістики.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри журналістики та нових медіа факультету журналістики.

Протокол від «29» серпня 2023 р. № 1

Завідувач кафедри _____ Інга ПОГРЕБНЯК

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Журналістика» «28» серпня 2023 р.

Гарант освітньо-професійної програми _____ Інга ПОГРЕБНЯК

Робочу програму перевірено

Заступник декана Факультету журналістики _____ Вікторія СОШИНСЬКА

Пролонговано:

на 20 /20 н.р. _____ (_____), «___» ___20__ р. протокол № _____
 на 20 /20 н.р. _____ (_____), «___» ___20__ р. протокол № _____
 на 20 /20 н.р. _____ (_____), «___» ___20__ р. протокол № _____
 на 20 /20 н.р. _____ (_____), «___» ___20__ р. протокол № _____

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання
Форма навчання	заочна
Вид дисципліни	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Курс	1
Семестр	1
Кількість змістових модулів з розподілом:	1
Обсяг кредитів	4
Обсяг годин, в тому числі:	120
аудиторні	16
модульний контроль	
семестровий контроль	
самостійна робота	104
Форма семестрового контролю	Екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета. дисципліна «**Основи медіадосліджень**» готує майбутнього магістра із медіакомунікацій до формування системи знань, умінь та навичок, необхідних для формування та реалізації науково-практичної діяльності в медіагалузі; генерувати систему знань, умінь та навичок, необхідних у плануванні, проведенні емпіричних та теоретичних досліджень із медіакомунікаційної діяльності; виробити систему знань, умінь та навичок, необхідних у плануванні та узгодженні наукової медіадіяльності зі здійснення теоретико-прикладного етапу дослідження, основних завдань дослідження моделюючи їх на управління та контроль за реалізацією завдань наукового медіадослідження

Завдання дисципліни відповідно до програмних (загальних і фахових) компетентностей

- знати особливості сучасних комунікаційних технологій у розв'язанні актуальних питань сучасної медіагалузі;
- виробити навички прикладного впровадження комунікаційної діяльності в сучасній медіагалузі;

- вміти застосувати контент-аналіз у медіадослідженнях, збирати дані для медіадослідження;
- вміти здійснювати аналіз документів в медіадослідженні;
- вміти формувати обґрунтування, структурування наукового медіапроєкту.

3. Результати навчання за дисципліною

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти виявляє здатність:

- використання методологічних підходів до впровадження комунікаційної діяльності сучасної медіагалузі;
- сфери застосування журналістської діяльності в сучасній медіагалузі;
- специфіки упровадження сучасних ідей та експериментів у медіагалузі;
- основних факторів оптимізації та перевірки дієвості інноваційних рішень у медіагалузі;
- опанування та застосування методів управління науковими медіапроєктами.

У результаті опанування дисципліною у здобувачів освіти формуються такі компетенції (табл. 1).

Таблиця 1

Компетенції здобувача освіти, який опанував дисципліну

«Основи медіадосліджень»

Загальні:

ЗК01 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК05 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК06 Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Спеціальні:

СК01 Здатність використовувати спеціалізовані концептуальні знання з теорії та історії журналістики, новітні технологічні досягнення для розв'язання задач дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері журналістики.

СК02 Здатність критично осмислювати проблеми у сфері журналістики та дотичні до них міждисциплінарні проблеми

СК05 Здатність зрозуміло і недвозначно доносити власні висновки з питань журналістики, а також знання та пояснення, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

СК06 Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі журналістики у широких та/або мультидисциплінарних контекстах, за умов неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

Результати навчання:

РН03. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.

PH06. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.

PH08. Використовувати передові знання і методики у процесі дослідження діяльності та створення нових медіаінституцій.

PH12. Розробляти та реалізовувати інноваційні та дослідницькі проекти у сфері журналістики з урахуванням правових, соціальних, економічних та етичних аспектів.

4. Структура навчальної дисципліни

4.1. Тематичний план для заочної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль «Науково-інноваційна діяльність сучасної медіагалузі»							
Тема 1. Сучасні наукові медіакомунікаційні технології новітніх інформаційних платформ.	34	2		2	-	-	30
Тема 2. Науково-емпіричні етапи та форми процесу наукового дослідження в медіагалузі.	34	2		2	-	-	30
Тема 3. Етапи, види та методи наукового медіадослідження. Основні поняття методології дослідження. Специфіка методології досліджень медіакомунікації.	52	2	2	4	-	-	44
Разом за навчальним планом	120	6	2	8			104

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль «Науково-інноваційна діяльність сучасної медіагалузі»

Тема 1. Сучасні наукові медіакомунікаційні технології новітніх інформаційних платформ.

Теми лекційного заняття

Поняття інформаційної та комунікаційної системи новітніх медіа. Особливості реалізації сучасних інформаційних платформ у медіадослідженнях.

Основні поняття теми: інновації, технології, журналістська платформа, новітні медіа.

Тема практичного заняття

План заняття:

I. Обговорення теоретичних питань:

1. Поняття медіакомунікаційної інформаційної системи.
2. Особливості реалізації новітніх медіа у журналістиці та дослідження медіадіяльності.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. Проблемна дискусія з теми

Література основна: 1; 2; 3.

Література додаткова: 8; 13; 14.

Тема 2. Науково-емпіричні етапи та форми процесу наукового дослідження в медіагалузі.

Тема лекційного заняття.

Визначення поняття наукової галузі та проблем медіагалузі, які вимагають вирішення. Специфіка дослідження медіакомунікаційної дійсності. Складові наукового апарату досліджень медіакомунікації. Критерії творчого мислення. Стадії наукового дослідження та їх формалізація.

Основні поняття теми: наукове дослідження, стадії наукового дослідження, медіакомунікації.

Тема практичного заняття

План заняття:

I. Обговорення теоретичних питань:

1. Визначення наукової галузі та проблем медіагалузі, які вимагають вирішення.
2. Специфіка дослідження медіакомунікаційної дійсності.
3. Складові наукового апарату досліджень медіакомунікації.
4. Критерії творчого мислення.
5. Стадії наукового дослідження та їх формалізація.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. Проблемна дискусія з теми

Література основна: 1; 2; 3.

Література додаткова: 8; 13; 14.

Тема 3. Етапи, види та методи наукового медіадослідження. Основні поняття методології дослідження. Специфіка методології досліджень медіакомунікації.

Тема лекційного заняття

Визначення мети, завдання та структури наукового дослідження. Етапи дослідження наукової проблеми медіакомунікацій. Виявлення і нагромадження фактів дійсності: їх пояснення та узагальнення. Стадії наукового дослідження медіакомунікаційної тематики.

Основні поняття теми: наукове дослідження, етапи наукового дослідження, факт, медіакомунікації.

Тема практичного заняття

План заняття:

I. Обговорення теоретичних питань:

1. Визначення мети, завдання та структури наукового дослідження.
2. Етапи дослідження наукової проблеми медіакомунікацій.
3. Виявлення і нагромадження фактів дійсності: їх пояснення та узагальнення.
4. Стадії наукового дослідження медіакомунікаційної тематики.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. Обговорення особливостей етапів та форм процесу наукового дослідження соціальних комунікацій.

Література основна: 4; 6.

Література додаткова: 3; 15; 20.

6.Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності аспіранта	Максимальна кількість балів за одиницю	Кількість одиниць	Кількість балів
Відвідування лекцій	1	3	3
Відвідування практичних занять	1	4	4
Відвідування семінарських занять	1	1	1
Робота на практичному занятті	10	4	40
Робота на семінарському занятті	10	1	10
Виконання завдань для самостійної роботи	5	18	90
Максимальна кількість балів			148 балів
Розрахунок коефіцієнта			
$148 : 60 = 2,47$			

Наприклад, студент набрав 135 балів

$135 : 2,47 = 55$ балів (+ до 40 балів в межах іспиту)

6.2. Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота 1.

Сучасні наукові медіакомунікаційні технології новітніх інформаційних платформ.

1. Проаналізувати програмне забезпечення, яке супроводжує діяльність у сучасних соціальних комунікаціях.
2. Розробити план опису мережевого суспільства в медіа.
3. На основі аналізу різних дисертаційних досліджень систематизувати матеріал з теми сучасних систем управління інноваційною діяльністю у сучасній галузі.

Самостійна робота 2. Науково-емпіричні етапи та форми процесу наукового дослідження в медіагалузі.

Виконання самостійної роботи здобувачем освіти полягає:

У затвердженій темі дисертаційного дослідження:

- визначити УДК,
- підготовку анотацію і визначити ключові слова (українською та англійською мовами),
- формування змісту та вступу наукової роботи.

При цьому зміст наукової роботи повинен передбачати:

- вступ повинен містити такі структурні частини:
- актуальність дослідження, огляд публікацій попередніх дослідників, зв'язок дослідження автора з науковими програмами, планами темами та дослідженнями над якими працюють інші науковці, визначення мети, завдання, об'єкту та предмету дослідження, методи дослідження, інформаційне забезпечення дослідження, наукова новизна та практична цінність роботи, особистий внесок дослідника, апробація результатів дослідження,
- наявність трьох розділів (теоретичного, аналітичного, рекомендаційного),
- висновків до підрозділів,
- загальних висновків,
- списку використаних літературних джерел, оформленого відповідно до стандарту,
- додатків.

Самостійна робота 3. Етапи, види та методи наукового медіадослідження.

Основні поняття методології дослідження. Специфіка методології досліджень медіакомунікації.

1. Підготувати презентацію специфіки впровадження сучасних ідей та експериментів в соціальних комунікаціях та продемонструвати предмет інформаційного приводу в інноваційній діяльності медіагалузі.

6.3. Форма проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Контрольна модульна робота включає 25 завдань. Модульна контрольна робота містять тестові завдання різного рівня складності. Здобувач освіти отримує по 1 балу за кожну правильну відповідь.

При оцінюванні, відповіді аналізуються за такими критеріями: - відповідність змісту; - термінологічна коректність; - здатність до обґрунтування висновків; - володіння нормами літературної мови і культури письмової відповіді.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Підсумкове оцінювання знань студентів зі змістового модуля «Основи наукових досліджень галузі» здійснюється як складання суми всіх балів, отриманих студентом за всі види роботи.

Підсумковий контроль проводиться у формі іспиту, що передбачає відповідь на 3 питання білету.

Критерії оцінювання іспиту

Критерії	Бали
Повнота викладу основних положень і концепцій наукової діяльності сучасної галузі	10
Знання наукових джерел з проблеми	10
Вміння ілюструвати теоретичні міркування прикладами	10
Логіка і аргументація викладу	10
Всього	40

Критерії оцінки самостійної роботи:

- Завдання виконано у повному обсязі з використанням додаткових наукових джерел інформації з різних галузей знань, наведені прізвища науковців та їх особистий вклад у розвиток теорії, проведений аналіз, зроблені висновки, посилання на праці, в наявності особистісна думка здобувача освіти (*5 балів за 1 СРС*).
- Завдання виконано у повному обсязі з використанням додаткових наукових джерел інформації з різних галузей знань, проведений аналіз, співставлення, зроблені висновки (*4 бали за 1 СРС*).
- Завдання виконано у повному обсязі з використанням наукових джерел інформації (*3 бали за 1 СРС*).
- Завдання виконано, спираючись тільки на матеріали лекції (2 бали за 1 СРС).
- Завдання виконано частково (1 бал за 1 СРС),

Орієнтовний перелік питань для підсумкового контролю

1. Сучасні наукові інноваційні технології медіакомунікаційних платформ.
2. Поняття інформаційної та комунікаційної конвергентної системи журналістської діяльності.
3. Особливості реалізації інформації на сучасних кросмедійних платформах у журналістиці
4. Новітні системи управління інноваційною діяльністю у сучасній медіагалузі.
5. Програмне забезпечення інноваційної діяльності у сучасних медіакомунікаціях.
6. Демонстрація предмета інформаційного приводу в інноваційній та науковій діяльності медіакомунікаційній галузі.
7. Фактори оптимізації та перевірки дієвості інноваційних рішень у медіакомунікаційній галузі.

8. Журналістика даних як базис крос-медійної комунікації.
9. Соціологічні й психологічні моделі медіакомунікаційній.
10. Специфіка створення контенту в сучасних прикладних медіакомунікаційній технологіях
11. Джерела та інформаційні бази як складова створення контексту в сучасних прикладних соціально-комунікативних технологіях.
12. Технології застосування спеціальних методів комунікації
13. Методологія оцінки ефективності комунікації
14. Медіакомунікації: поняття, структура, функції
15. Комунікативні технології в сфері PR
16. Комунікативні технології в сфері політики та виборчих технологій
17. Побудова комунікацій під час кризи
18. Соціально-психологічне визначення науки та методів наукового дослідження.
19. Поняття про методологію наукового дослідження, види та функції медіадосліджень.
20. Методика вибору проблеми та теми дослідження, формування ідеї та гіпотези.
21. Стадії наукових досліджень: організаційна, дослідна, узагальнення, апробація, реалізація результатів.
22. Принципи наукової роботи: творчий підхід, мислення, плановість, динамічність, колективність, самоорганізація, економічність, критичність і самокритичність, робота над собою, діловитість, енергійність, практичність. Їх визначення та сутність.
23. Співвідношення емпіричного і теоретичного в формуванні теорії.
24. Теорія — як система достовірних знань про дійсність, яка описує, пояснює, передбачає явища конкретної предметної медіагалузі.
25. Загальна схема наукового дослідження, та його складові.
26. Поняття, терміни та роль інформації в проведенні наукових досліджень.
27. Отримання і аналіз первинної інформації.
28. Інформація в інформаційно-пошукових системах бібліотек та установах науково-технічної інформації.
29. Процес збору та аналізу наукової інформації.
30. Підсистеми методології наукових медіадосліджень.

6.4. Оцінювання освітніх досягнень аспірантів за системою ECTS

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок.
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання - незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична картка дисципліни «Основи медіадосліджень»
 Разом: 120 год., лекції – 6 год., практичні заняття – 8 год., семінарські заняття – 2 год., самостійна робота – 104 год.

Модулі	Модуль I		
Назва змістового модуля	«Науково-емпірична діяльність сучасної галузі»		
Кількість балів за модуль	148 б.		
Теми лекцій	Сучасні наукові медіакомунікаційні технології новітніх інформаційних платформ – 1 б.	Науково-емпіричні етапи та форми процесу наукового дослідження в медіагалузі – 1 б.	Етапи, види та методи наукового медіадослідження. Основні поняття методології дослідження. Специфіка методології досліджень медіакомунікації – 1 б.
Теми практичних занять	Сучасні наукові медіакомунікаційні технології новітніх інформаційних платформ – 11 б.	Науково-емпіричні етапи та форми процесу наукового дослідження в медіагалузі – 11 б.	Етапи, види та методи наукового медіадослідження. Основні поняття методології дослідження. Специфіка методології досліджень медіакомунікації – 22 б.
Теми семінарських занять			Етапи, види та методи наукового медіадослідження. Основні поняття методології дослідження. Специфіка методології досліджень медіакомунікації – 11 б.
Самостійна робота студента (СРС)	Самостійна робота 1-6 – 30 балів	Самостійна робота 7-12. – 30 балів	Самостійна робота 13-18 – 30 балів
Підсумковий контроль	Екзамен – 40 балів		

8. Рекомендовані джерела

Змістовий модуль «Науково-емпірична діяльність сучасної медіагалузі»

Основна:

1. Актуальні тренди сучасного комунікативного простору : колективна монографія / за заг. ред. В.Д. Демченка. – Дніпро : ГРАНІ, 2020. – 100 с.
2. Бабайлов В. К. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. Харків: Харків. нац. автомоб.-дорож. ун-т; Бровін О. В., 2019. 148 с.
3. Євтушенко М., Хижняк М. Методологія та організація наукових досліджень. Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 350 с.
4. Медвідь В., Данько Ю, Кобилянська І. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях). Суми: Університетська книга, 2020. 219 с.
5. Наказ МОН України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» № 40 від 12.01.2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17#Text> {Із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 759 від 31.05.2019}
6. Носачова Ю., Іваненко О., Радовенчик Я. Основи наукових досліджень. К.: Кондор, 2020. 132 с.
7. Ромах О. В. Настільний посібник з методології досліджень соціальних комунікацій. – Львів : ПАІС, 2020. – 404 с.
8. Сташен Б. Мобільна журналістика: практичний посібник / Сташен Б. ; пер. з нім. В. Климченка / за загал. ред. В. Іванова. - К. : Центр вільної преси, 2021. 260 с.
9. Фолькер Вольфф Журналістика газет і журналів / Видання 2-е, перероблене / Пер. з нім. В. Климченко. Київ: Центр вільної преси, 2017. 377 с.
10. Чекмишев О. Основи журналістики. Навчальний посібник. Київ, 2021. 168 с.

Додаткова література

1. Mitchuk O. Changes in social communication as a tool of social work under the influence of digitalization Mitchuk, O., PENCHUK, I., Podluzhna, N., ...Shirobokova, O., Tregub, A. Estudios de Economia Aplicada, 2021, 39(3), 4717 <https://ojs.ual.es/ojs/index.php/eea/article/view/4717>
2. Mitchuk O. Personnel behaviour management through social communications Tkachenko, O., Zhylenko, I., Poplavska, N., ...Kuzmenko, H., Zolyak, V. Estudios de Economia Aplicada, 2021, 39(5) <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=7934836>
3. Бондар С. Про фактчекінг у добу Постправди. Opinion. URL: <https://opinion.biz.ua/2017/11/13/pro-faktcheking-u-dobu-postpravdi/>
4. Іванов В. Ф. Короткий огляд ситуації в українському медіа-полі. Академія української преси. URL : <http://www.aup.com.ua/upload/1134038407strid.pdf>
5. Наумова М.Ю. (2011) Нові медіа та традиційні змі: моделі співіснування - <http://apspp.soc.univ.kiev.ua/index.php/home/article/view/685>

6. Новосельський І. Ф. Конвергенція медіа як чинник розвитку інформаційного простору України: політологічний аспект. Науковий журнал «Політикус». 2020. № 3. С. 58-64.
7. Новосельський І. Ф. Політико-правові засади функціонування нових медіа: світовий досвід та Україна. Актуальні проблеми політики. 2020. № 65. С. 61-67.
8. Новосельський І. Ф. Конвергенція медіа як чинник розвитку інформаційного простору України: політологічний аспект. Науковий журнал «Політикус». 2020. № 3. С. 58-64.

Інформаційні ресурси

1. Erasmus+ UA <https://erasmusplus.org.ua/opportunities/mozhlyvosti-dlya-organizacziy/napryam-zhan-mone/>
2. HTML-верстка і Web-програмування сайту. З чого почати? URL: <http://vispyanskiy.name/htmlverstka-i-web-prohramuvannya-sajtu-z-choho-pochaty>
3. Академія української преси. URL: <http://www.aup.com.ua>.
4. Бахтіна Г.П. Інформатизація суспільства та проблема «кліпового мислення». URL: <http://kpi.ua/1102-7>
5. Бібліотека українських підручників <http://pidruchniki.ws/>
6. Бібліотечний світ України - <http://www.ukrlibworld.kiev.ua>
7. Гаррет Джесс. Веб-дизайн: Елементи досвіду взаємодії. URL: <http://rutracker.org/forum/viewtopic.php?t=1237822>
8. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського www.dnpb.gov.ua/
9. Детектор медіа URL: <http://detector.media>
10. Дизайн и верстка сайтов. Обучающий видеокурс. URL: http://fileaddnet.ucoz.ru/publ/books_create_site/dizajn_i_verstka_sajtov_obuchajush_hij_videok_urs/1-1-0-1484
11. Дизайн. Визначення дизайну, поняття дизайну. Що таке дизайн? URL: <http://www.dreamcity.com>
12. Електронна бібліотека України – <http://www.lib.com.ua>
13. Медіаконтент: види, форми подачі та особливості сприйняття : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів та молодих вчених (Київ, 4 квітня 2017 р.). URL: https://issuu.com/instituteofjournalism/docs/mediacontent_book
14. Методологія науки – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : sites.google.com/site/fajrru/Home/scientific.
15. Методологія науки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.inter-pedagogika.ru>.
16. Національна бібліотека України імені В.В. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>
17. Національна парламентська бібліотека України <http://www.lib.rada.gov.ua>
18. [Програма імені Жана Моне - детальний опис](#)
19. Українська бібліотека - <http://www.lib.org.ua>

Інтернет-ресурси

20. Бібліотека українських підручників <http://pidruchniki.ws/>
21. Бібліотечний світ України - <http://www.ukrlibworld.kiev.ua>
22. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського www.dnpb.gov.ua/
23. Електронна бібліотека України – <http://www.lib.com.ua>
24. Національна бібліотека України імені В.В. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>
25. Національна парламентська бібліотека України <http://www.lib.rada.gov.ua>
26. Українська бібліотека - <http://www.lib.org.ua>